

Om behovet for sexologisk kompetanse

Bente Træen

bente.treen@uit.no

Sexologi er et fagområde i rivende utvikling både i Norge og i verden for øvrig. Flere og flere tar typer av utdanning som kvalifiserer dem for sexologisk rådgivning og behandling. Forskning på menneskers seksualitet foregår allerede innenfor flere etablerte fagdisipliner, som psykologi, medisin, sosiologi og sosialantropologi. Mengden av forskning speiles også i et økende antall internasjonale sexologiske vitenskapelige tidsskrifter. Sexologi er et fagområde som er kommet for å bli. På samme tid er det et område som fortsatt er i støpeskjeen. Spørsmålet er om det er en ny profesjon vi ser utviklingen av?

Seksualitet presenteres ofte som et medisinsk, biologisk, psykologisk eller sosiologisk fenomen. Vi lever i en tid da sex synes å være overalt; i media, musikk og mote. Vi snakker om en pornografisering eller en seksualisering av det offentlige rom. Som et psykologisk og sosialt fenomen er sex i vår tid et kompetanseområde. Mennesker forventes å ha seksuell kompetanse, hvilket gjenspeiles i opplevelsen av inkompetanse hos de med seksuelle problemer. På samme tid som mennesker forventes å være seksuelt kompetente aktører, forventes vi også å styre vår seksuelle utfoldelse. Det råder – nå som før – en ambivalens til seksualiteten, og dette speiles i at vi lettere aksepterer sex som et problem enn sex for den hedonistiske nytelsens skyld. Mye av sexologisk forskning og klinikk legitimeres av synet på seksualiteten som problem, og en logisk konsekvens av det er et økende fokus på seksuell helse.

Når vi snakker om seksuell helse, tenker vi kanskje først og fremst på aborter og reproduktiv helse, kjønns sykdommer, problemer med seksuell tenning og manglende lyst. Men en samfunnsutvikling henimot økt grad av likestilling mellom ulike grupper av mennesker retter også søkelyset på seksuelle rettigheter med hensyn til andre seksuelle orienteringer enn den heteroseksuelle, og med hensyn til tenningsobjekter. Får man ikke være den man opplever at man *er*, eller sykeliggjøres seksuelle preferanser mellom samtykkende voksne, er dette klart områder som kan få konsekvenser for helse, ikke minst psykisk helse.

Alain Giami presenterer i en redaksjonell kommentar i dette temanummeret to tradisjoner for seksuell helse. I Norge har mye av forskningen på seksuell helse foregått innenfor en forebyggingstradisjon. I de kommende årene vil fokuset på restaurering av seksuell funksjonsevne øke. Det speiler også brukerne av forskningsresultater. Nye generasjoner av eldre forventer å ha et seksualliv, de forventer behandling og restaurering av svekkede funksjoner. Folk vil sannsynligvis i mindre grad akseptere svekkede seksuelle funksjoner etter sykdom. De vil forvente hjelp, og de vil ikke tie om problemene sine. Det norske helsevesenet må møte disse forventningene med sexologisk kompetanse. Da må sexologi i større grad enn tilfellet er på det nåværende tidspunkt, også inn i grunnutdanningene til for eksempel psykologer, leger og sykepleiere. Behovet for spesialisert sexologisk kompetanse er imidlertid også til stede. Innenfor universitetssektoren bør det tilrettelegges for etablering av en tverrfaglig mastergrad i sexologi, eller for sexologi som en videreutdanning.

De sexologiske utfordringene er mange med hensyn til både klinikk og forskning. Et temanummer om sexologi i Tidsskrift for Norsk Psykologforening er forhåpentligvis med på å sette dagsorden videre.